

Integracja sensoryczna

Co warto wiedzieć, jak dostrzec sygnały?

Integracja sensoryczna – co to jest?

- **Integracja sensoryczna (SI)** to inaczej zdolność do rozumienia i porządkowania bodźców i informacji dostarczanych z otoczenia i z własnego ciała poprzez zmysły.
- Umiejętność ta pozwala dziecku zrozumieć, jak funkcjonuje otaczający je świat i nadaje sens nieustannie docierającym zewsząd bodźcom.

Autorka metody SI J. Ayres

J. Ayres wykazała, że trzy systemy:

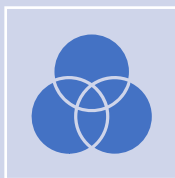
- dotykowy,
 - zmysł równowagi (układ przedsionkowy)
 - i czucia głębokiego (czucia własnego ciała, propriocepcji),
- dojrzewają najwcześniej. Prawidłowa stymulacja tych trzech systemów ma ogromny wpływ na rozwój:
- percepcji słuchowej,
 - wzrokowej oraz
 - koordynacji ruchowej.

Zmysły, którymi dysponujemy, ściśle ze sobą współpracują, a ich odpowiednia stymulacja zapewnia tworzenie się nowych połączeń w mózgu i dobrej integracji zmysłów. W przypadku braku stymulacji ich integracja jest zakłócona, a rozwój dziecka zaburzony.

Zmysły

Oprócz pięciu podstawowych: wzrok, smak, węch, słuch i dotyk, mamy dwa dodatkowe zmysły takie jak:

układ przedsionkowy (zwany też zmysłem równowagi),

propriocepcja (tzw czucie głębokie).

Zmysły

Układ przedsionkowy

- dzięki swoim receptorom informuje nas o ruchu liniowym (przód-tył, góra-dół), wibracji oraz ruchu obrotowym. Informuje nas w jakim położeniu znajduje się nasze ciało i co się z nim teraz dzieje, ponieważ jest bardzo wrażliwy nawet na najdrobniejsze zmiany pozycji i ruchu. System ten koordynuje odbieranie i przetwarzanie bodźców przez inne układy zmysłowe (dotyku, czucia głębokiego, wzroku, słuchu).

Układ prioprioceptywny odpowiada za:

świadomość ciała oraz pozycję w jakiej się znajduje;

stopniowanie ruchu (z inną siłą otwieramy słoik, z inną siłą zamykamy drzwi, tak, żeby nie trzasnąć, a jeszcze z inną siłą przytulamy się do kogoś);

stabilizację posturalną, pozycję i ustawienie ciała;

wspólnie z układem przedsionkowym za napięcie mięśniowe;

poczucie bezpieczeństwa (dobrze czuję własne ciało, nie wpadam na przedmioty, więc czuję się pewniej);

płynność i kontrolę ruchu.

Integracja sensoryczna a rozwój mowy

Rzwoj **mowy** rozpoczyna się od momentu narodzin i trwa do ok. szóstego roku życia, tymczasem rozwój integracji sensorycznej rozpoczyna się w łonie matki i trwa do ok. siódmego roku życia, a więc pojawia się szybciej niż mowa.

Można w związku z tym wywnioskować, że integracja sensoryczna jest jednym z czynników determinujących pojawienie się mowy.

Zaburzenia integracji sensorycznej i ich wpływ na mowę

Zaburzenia integracji sensorycznej są powodem błędnego, nieprawidłowego odbioru bodźców pochodzących zarówno ze świata zewnętrznego, jak i z głębi ciała.

Brak odpowiednich – prawidłowych sygnałów – skutkuje zaburzeniem rozwoju mowy dziecka, stając się tym samym przyczyną opóźnień i nieprawidłowości komunikacyjnych.

Zaburzenia Integracji Sensorycznej

- Objawy dysfunkcji integracji sensorycznej wiążą się przede wszystkim z nadwrażliwością bądź zbyt małą wrażliwością na bodźce doływające z zewnątrz (smak, zapach, dotyk, ruch), problemami z koordynacją ruchową, koncentracją uwagi, a także wybuchowością i impulsywnością.
- Procesy integracji sensorycznej mogą być również zaburzone, jeśli nasze dziecko jest przytłoczone przez docierające do niego bodźce (przeszkadza mu hałas na placu zabaw, metka pod koszulką, a nawet piasek czy masa plastyczna na dłoniach) lub, przeciwnie, odbiera je ono z mniejszą intensywnością niż powinno. Może wówczas dążyć do nadmiernego kontaktu fizycznego (dotyka innych, przytula, a nawet uderza), słucha głośnej muzyki, bawi się w „ekstremalne” zabawy (nie zwracając uwagi na niebezpieczeństwa).

trudności z **koncentracją**

preferuje tylko **pewne typy jedzenia** lub przejada się

słaba lub **nadmierna** reakcja na ból

silna, negatywna reakcja na **mycie włosów, obcinanie, czesanie**

choroba **lokomocyjna** lub nie lub huśtawek

nie lubi **ubierać się**

unikania chodzenia **bośo** lub chodzi na palcach

nadwrażliwość na **dźwięki**

trudności z **pisaniem** rysowaniem, wycinaniem

trudności z **nauką jazdy na rowerze**

częste **potykanie się**, niezgrabność ruchowa

zbyt lekko lub zbyt mocno ściska przedmioty

uderzanie głową, **kiwanie**

narzeka na **drażniące metki**

nie lubi **przytulania**, lub ciągle ociera się, uderza o przedmioty

Zaburzenia integracji sensorycznej – dostrzeż sygnały

OBJAWY	ZACHOWANIE DZIECKA
Nadwrażliwość na bodźce.	<ul style="list-style-type: none">• Unika fizycznej bliskości i dotyku.• Lubi nosić tylko specyficzne rodzaje ubrań, przeszkadzają mu metki.• Nie lubi brudzić się klejem i farbami.• Nie lubi obcinać paznokci, czesać się i myć zębów.• W głośnych miejscach staje się marudne, czy poddenerwowane.• Źle reaguje na głośne dźwięki, np. muzyki, odkurzacza.• Nie lubi zabaw na karuzelach, huśtawkach.

Zaburzenia integracji sensorycznej – dostrzeż sygnały

OBJAWY	ZACHOWANI EDZIECKA
Zbyt mała wrażliwość na bodźce.	<ul style="list-style-type: none">• Nie zauważa zadrapań, czy siniaków spowodowanych upadkiem.• Kolorując, bardzo mocno dociska kredkę.• Poszukuje głośnych dźwięków.• Lubi być mocno przytulane, lub samo mocno przytula.
Problemy z równowagą.	<ul style="list-style-type: none">• Ma słabą równowagę, często upada lub się potyka,• Idąc po pokoju obija się o meble,• Ma kłopoty ze swobodnym poruszaniem się.• Boi się upadku i wysokości, niepokoi się, gdy musi oderwać nogi od podłoża, np. wejść na drabinkę, usiąść na wysokim krześle, niepewnie czuje się w czasie wchodzenia i schodzenia po schodach.

Zaburzenia integracji sensorycznej – dostrzeż sygnały

OBJAWY	ZACHOWANIE DZIECKA
Zaburzenia sfery emocjonalnej.	<ul style="list-style-type: none">• Łatwo wpada we frustrację, reaguje agresją na przytłoczenie odbieranymi bodźcami.• Dziecko jest impulsywne, nadwrażliwe, reaguje nieadekwatnie do bodźca i sytuacji.
Ruchliwość.	<ul style="list-style-type: none">• Jest w ciągłym ruchu i wszędzie go pełno.• Cały czas trzyma coś w rączkach i tym porusza.• Trudno mu się skoncentrować, łatwo się rozprasza.
Trudności z jedzeniem.	<ul style="list-style-type: none">• Unika nowych smaków.• Jest wybredne pod względem konsystencji spożywanych pokarmów.• Ma tendencję do wypychania sobie ust jedzeniem.

Zaburzenia integracji sensorycznej – dostrzeż sygnały

OBJAWY	ZACHOWANIE DZIECKA
Opóźnienie w rozwoju zdolności ruchowych.	<ul style="list-style-type: none">• Ma problemy z samodzielnym zapinaniem guzików, sznurowaniem butów.• Ma trudność w uczeniu się nowych umiejętności ruchowych (łapanie piłki, jazda na rowerze).• Niepoprawnie trzyma ołówek, sztućce czy nożyczki.• Niepewnie wchodzi lub schodzi po schodach.• Ma kłopoty z wycinaniem, rysowaniem po śladzie.

Zaburzenia integracji sensorycznej – terapia

- Terapia SI ma na celu ogólną stymulację ośrodkowego układu nerwowego. Najczęściej stymulacja ta polega na wykonywaniu zróżnicowanych zabaw ruchowych, dostosowanych do możliwości psychoruchowych dziecka.
- Terapia SI najczęściej przebiega w formie zabawy. Poprzez huśtanie się w hamakach, balansowanie, zabawy z piłką.
- Układ nerwowy i mózg dziecka uczy się właściwego reagowania na bodźce zewnętrzne i integracji wrażeń płynących z różnych zmysłów.
- Jeżeli terapia prowadzona jest przez certyfikowanego terapeutę i opiera się na rzetelnej diagnozie, po kilku miesiącach powinny być widoczne pozytywne efekty – poprawie ulega sprawność fizyczna dziecka, jego funkcjonowanie emocjonalne, a także koncentracja, funkcje wzrokowe i słuchowe.

